

Nedostatečná ochrana lidských práv a spravedlnosti v Konžské demokratické republice

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. října 2010 o nedostatečné ochraně lidských práv a spravedlnosti v Demokratické republice Kongo

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Konžské demokratické republice, zejména na usnesení ze dne 17. ledna 2008 o situaci v Konžské demokratické republice a znásilnění jako válečném zločinu¹, a ze dne 17. prosince 2009 o sexuálním násilí v Konžské demokratické republice², jehož se dopouštějí ozbrojené skupiny, a o soustavném porušování lidských práv v Konžské demokratické republice, s ohledem na své usnesení ze dne 7. května 2009³ o rovnosti žen a mužů ve vnějších vztazích EU a při upevňování míru a budování státu,
- s ohledem na předběžnou zprávu „Rapport préliminaire de la mission d'enquête du Bureau Conjoint des Nations Unies aux Droits de l'Homme sur les viols massifs et autres violations des droits de l'homme commis par une coalition de groupes armés sur l'axe Kibua-Mpofi, en territoire de Walikale, province du Nord-Kivu, du 30 juillet au 2 août 2010“ (předběžná zpráva o hromadných znásilněních v Demokratické republice Kongo) zveřejněnou dne 24. září 2010,
- s ohledem na Dohodu o partnerství z Cotonou podepsanou v červnu 2000,
- s ohledem na závěry, jež Rada učinila dne 27. října 2009 o oblasti Velkých jezer,
- s ohledem na prohlášení Rady o situaci na východě Konžské demokratické republiky ze dne 10. října 2008,
- s ohledem na společnou akci Rady 2009/769/SZBP ze dne 19. října 2009, kterou se mění společná akce 2007/405/SZBP o policejní misi Evropské unie v Konžské demokratické republice v rámci reformy bezpečnostního sektoru a justičního rozhraní (EUPOL RD Congo),
- s ohledem na misi „EUSEC RD Congo“ pro reformu bezpečnostního sektoru zřízenou v červnu 2005 (společná akce Rady 2005/355/SZBP ze dne 2. května 2005 o poradní a pomocné misi Evropské unie pro reformu bezpečnostního sektoru v Konžské demokratické republice (DRK)),
- s ohledem na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č.1856(2008) o mandátu mise OSN v Konžské demokratické republice (MONUC),
- s ohledem na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č.1925 (2010), v níž je přesně stanoveno

¹ Úř. věst. C 41 E, 19.2.2009, s. 83.

² Přijaté texty, P7_TA(2009)0118.

³ Přijaté texty, P6_TA(2009)0372.

pověření mise OSN v Demokratické republice Kongo (MONUSCO, dříve MONUC),

- s ohledem na rezoluce Rady bezpečnosti OSN č.1325 (2000) a 1820 (2008) o ženách, míru a bezpečnosti a na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č.1888 (2009) o sexuálním násilí páchaném na ženách a dětech v ozbrojených konfliktech, která zdůrazňuje odpovědnost všech států za ukončení beztrestnosti a za trestní stíhání osob odpovědných za zločiny proti lidskosti a válečné zločiny, včetně sexuálního a jiného násilí vůči ženám a dívkám,
 - s ohledem na zákon o sexuálním násilí přijatý parlamentem Demokratické republiky Kongo v roce 2006, jehož cílem je v případech znásilnění urychlit trestní stíhání a zavést přísnější tresty,
 - s ohledem na akční plán Rady EU pro rovnost pohlaví v rámci rozvojové spolupráce, který by měl zajistit, že bude na rovnost pohlaví kladen důraz na všech úrovních při veškeré spolupráci EU s partnerskými zeměmi,
 - s ohledem na skutečnost, že v březnu 2010 byl jmenován zvláštní zástupce generálního tajemníka OSN pro otázky sexuálně motivovaného násilí páchaného při ozbrojených konfliktech,
 - s ohledem na společné prohlášení vysoké představitelky Catherine Ashtonové a komisaře EU pro rozvoj Andriase Piebalga ze dne 27. srpna 2010 o obnovení násilí v Severním Kivu v Demokratické republice Kongo,
 - s ohledem na zprávu generálního tajemníka OSN ze dne 23. srpna 2010 o nedávných hromadných znásilněních civilních osob členy ozbrojených skupin ve východní části Demokratické republiky Kongo,
 - s ohledem na roli krizového řízení EU při provádění rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1325 a 1820 v oblasti společné bezpečnostní a obranné politiky, která spočívala v umístění specializovaných poradců pro otázky rovnosti pohlaví či vytvoření specializovaných kontaktních míst v každé misi pro řešení krizí po celém světě,
 - s ohledem na čl. 110 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Atul Khare, asistent generálního tajemníka OSN pro mírové mise, podal Radě bezpečnosti OSN zprávu o tom, že se v hornické oblasti ve východním Kongu v období od 30. července 2010 do 4. srpna 2010 více než 500 osob stalo oběťmi hromadného znásilnění, a to včetně mladých dívek, až 75letých žen a malých dětí obou pohlaví; vzhledem k tomu, že se útoky připisují povstalcům a milicím,
- B. vzhledem k tomu, že k sexuálnímu násilí došlo v blízkosti mírového tábora OSN, který se nachází pouze několik mil od města Luvungi; vzhledem k tomu, že pracovníci OSN pravděpodobně věděli, že povstalci obsadili město Luvungi a okolní vesnice ve východní části Konga, již následující den po 30. červenci 2010, kdy násilí vypuklo, avšak ústředí OSN v New Yorku dostalo zprávy o znásilňování až o dva týdny později,
- C. vzhledem k tomu, že mise OSN v Demokratické republice Kongo (MONUSCO) může podle kapitoly VII Charty OSN použít veškeré nezbytné prostředky k výkonu svého mandátu v oblasti ochrany, včetně účinné ochrany civilního obyvatelstva, humanitárních pracovníků a ochránců lidských práv, hrozí-li bezprostřední nebezpečí fyzického násilí ze

strany jakékoli zahraniční či konžské ozbrojené skupiny, a může podporovat úsilí vlády v boji proti beztrestnosti a úsilí o zajištění ochrany civilistů před porušováním mezinárodních lidských práv a humanitárního práva, včetně všech forem sexuálního násilí a násilí založeného na příslušnosti k pohlaví,

- D. vzhledem k tomu, že i navzdory přítomnosti mise MONUSCO boje mezi konžskou armádou, milicí Mai Mai, bojovníky Demokratických sil za osvobození Rwandy (FDLR), Lidovou frontou za spravedlnost v Kongu (FPJC) a Armádou božího odporu (LRA) si od roku 1998 vyžádal život 6 milionů osob a nadále je každý měsíc příčinou, ať už přímou nebo nepřímou, tisíce usmrčených a vnitřně vysídlených osob, nesnesitelného utrpení a bídy obyvatelstva v Demokratické republice Kongo, přičemž situace v uprchlických táborech se stále zhoršuje,
- E. vzhledem k tomu, že vojáci konžské armády se podíleli na smrti a znásilnění stovek civilistů; vzhledem k tomu, že ve východních částech Demokratické republiky Kongo pokračuje znásilňování a násilné verbování civilistů a dětských vojáků a nadále dochází k závažnému porušování lidských práv ze strany povstaleckých jednotek LRA, bojovníků FDLR i samotné konžské armády,
- F. vzhledem k tomu, že se znásilnění jako válečná zbraň stává ve východním Kongu zarážející samozřejmostí, přičemž v loňském roce bylo hlášeno nejméně 8300 případů znásilnění, avšak podle OSN zůstává mnoho dalších případů nehlášeno; vzhledem k tomu, že podle vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ohlásilo své znásilnění v prvním čtvrtletí roku 2010 nejméně 1244 žen, což představuje v průměru 14 případů znásilnění denně; vzhledem k tomu, že sexuální násilí a násilí založené na příslušnosti k pohlaví musí být vždy považováno za válečný zločin a zločin proti lidskosti,
- G. vzhledem k tomu, že systematické znásilňování používá v Demokratické republice Kongo řada ozbrojených hnutí včetně zákonné armády jako součást taktické války teroru a jako prostředek k dosažení vojenských a hospodářských cílů, ženy jsou úmyslně znásilňovány před zraky svých rodinných příslušníků či všech obyvatel vesnice, aby se ve společnosti usadil strach; vzhledem k tomu, že tyto násilné činy ženu často připraví o její místo ve společnosti, její schopnost starat se o děti a často při nich dochází i k nakažení ženy virem vyvolávajícím AIDS,
- H. vzhledem k tomu, že neschopnost civilních a vojenských prokurátorů provádět nestranná vyšetřování těch, kteří nesou odpovědnost za porušování lidských práv, vedla k tomu, že se hromadná znásilňování a sexuální napadení stala pro obyvatele Konga tak běžným jevem, že to v nich vyvolává až určitou otupělost vůči porušování lidských práv v této oblasti,
- I. vzhledem k tomu, že konžská armáda nemá ani nadále k dispozici dostatečné lidské, technické ani finanční zdroje, jež jsou nutné k plnění jejích úkolů ve východních provinciích Demokratické republiky Kongo, přičemž v jejích řadách panuje nedostatek disciplíny a odpovídající výcvik, což i nadále znesnadňuje její roli při ochraně obyvatelstva a znovunastolení míru,
- J. vzhledem k tomu, že mnoho nevládních organizací konstatovalo, že se v loňském roce v Demokratické republice Kongo zvýšil útlak obránců lidských práv, novinářů, vůdců opozice, obětí a svědků, včetně zabíjení, nezákonného zatýkání, stíhání, výhrůžných telefonátů a opakovaného předvolávání do úřadoven tajných služeb,

- K. vzhledem k tomu, že válečný zločinec Bosco Ntaganda nebyl dosud zadržen, a naopak byl jmenován do velitelské funkce pro společné vojenské operace konžských a rwandských ozbrojených sil ve východní části Demokratické republiky Kongo, vzhledem ke skutečnosti, že bývalý konžský vůdce Jean-Pierre Bemba Gombo čelí před Mezinárodním trestním soudem obvinění z válečných zločinů, včetně znásilňování,
- L. vzhledem k tomu, že nelegální obchod s nerosty v Demokratické republice Kongo umožňuje mnoha aktérům, aby i nadále nakupovali nerosty z oblastí ovládaných skupinami povstalců, čímž tyto skupiny financují, a vzhledem k tomu, že tento faktor podněcuje a prohlubuje konflikt,
- M. vzhledem k tomu, že nově přijatý americký zákon o nerostných surovinách pocházejících z nelegálních zdrojů („conflict minerals“) se snaží přimět americké spotřebitele, aby nekupovali mobilní telefony, počítače a jiné produkty vyspělých technologií, které jsou vyráběny americkými společnostmi za použití nerostných surovin pocházejících z dolů, které jsou v rukou povstalců; vzhledem k tomu, že zákon také vyžaduje od amerických firem, včetně značkových výrobců spotřební elektroniky, zpracovatelů nerostných surovin a klenotníků, aby Komisi pro cenné papíry a burzu každoročně předkládaly zprávu o tom, zda jejich výrobky obsahují zlato, tantal, koltán nebo cínovec, které byly buď přímo dovezeny z Demokratické republiky Kongo nebo propašovány přes území některé z devíti sousedních zemí,
1. rozhodně odsuzuje hromadné znásilňování a další porušování lidských práv, jichž se v době od 30. července 2010 do 4. srpna 2010 v provincii Severního Kivu dopustily na nejméně 500 ženách a dětech Demokratické síly za osvobození Rwandy (FDLR), povstalecká skupina Hutuů a milice Mai Mai, ale i těch, kterých se dopustily v jiných oblastech Severního a Jižního Kivu;
 2. vyzývá všechny zúčastněné aktéry, aby zintenzivnili boj proti beztrestnosti a zasadili se o okamžité ukončení násilí a porušování lidských práv v Demokratické republice Kongo, zejména v Severním Kivu; zdůrazňuje, že je třeba vyvinout další úsilí, aby se na východě Demokratické republiky Kongo zabránilo činnosti místních a zahraničních ozbrojených skupin;
 3. vyzývá OSN a vládu Demokratické republiky Kongo, aby vedly nestranné a důkladné vyšetřování těchto událostí a zajistily, že osoby odpovědné za porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva budou pohnány k odpovědnosti a souzeny podle konžského a mezinárodního práva;
 4. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že MONUSCO nemohla použít svůj mandát a pravidla zapojení na ochranu proti tomuto hromadnému znásilňování a dalšímu porušování lidských práv příslušníky ozbrojených hnutí v oblastech sousedících se základnou mírových sil; nicméně uznává, že přítomnost této mise je i nadále nezbytná, a vyzývá, aby bylo učiněno vše pro to, aby mohla plně vykonávat svůj mandát a chránit ohrožené osoby;
 5. vyzývá Radu bezpečnosti OSN, aby bezodkladně přijala veškerá možná opatření s cílem účinně zabránit dalším útokům na civilní obyvatelstvo ve východních provinciích Demokratické republiky Kongo a aby obětem poskytla lékařskou, právní, sociální, humanitární i jinou pomoc; požaduje, aby Rada bezpečnosti OSN účinně zaváděla nový kodex chování mise MONUSCO a aby vytvořila kontrolní skupinu pro sledování situace

v oblasti lidských práv;

6. zdůrazňuje naléhavou potřebu politického řešení ozbrojeného konfliktu; vyzývá vládu Demokratické republiky Kongo, aby v úzké spolupráci s mezinárodním společenstvím a Africkou unií zajistily obyvatelům východního Konga bezpečnost a stabilitu a přiměly všechny ozbrojené skupiny v Demokratické republice Kongo, aby upustily od veškerých útoků, dodržovaly lidská práva a vrátily se okamžitě k mírovému dialogu;
7. vyzývá k tomu, aby se okamžitě zvýšilo zapojení žen do všech iniciativ, jejichž cílem je nalézt řešení konfliktu v Demokratické republice Kongo, včetně jejich zapojení při zprostředkovávání, vyjednávání a uplatňování opatření pro řešení konfliktu;
8. zdůrazňuje, že rehabilitace a reforma soudního systému (zahrnující hlediska prevence a ochrany a bojující proti beztrestnosti, pokud jde o sexuální násilí) a pomoc obětem i jejich opětovné zapojení do společnosti by měly být ústředními body programů pomoci, na které mají být poskytnuty finanční prostředky; v této souvislosti požaduje, aby byly případy masového znásilňování na východě Demokratické republiky Kongo předány Mezinárodnímu trestnímu soudu;
9. zdůrazňuje, že klíčovou prioritou humanitární pomoci v Demokratické republice Kongo bude vytvoření skutečné národní armády; připomíná, že pro reformu konžské armády a zlepšení disciplíny je nezbytný výcvik a vyplácení dostatečných mezd;
10. vyzývá parlament Demokratické republiky Kongo, aby vytvořil národní komisi pro lidská práva, jak je uvedeno v ústavě, což bude první krok směrem ke schválení zákona o ochraně obětí a svědků případů porušování lidských práv, aktivistů bojujících za lidská práva, humanitárních pracovníků a novinářů;
11. vyzývá země z oblasti Velkých jezer, aby nadále v co nejvyšší míře plnily svůj závazek společně podporovat mír a stabilitu v této oblasti pomocí stávajících regionálních mechanismů a aby zintenzivnily úsilí o dosažení hospodářského rozvoje oblasti a věnovaly přitom zvláštní pozornost usmíření, bezpečnosti osob, zlepšení soudní odpovědnosti, návratu a integraci uprchlíků a vnitřně vysídlených osob;
12. vyzývá Evropskou unii a členské státy, aby podporovaly činnost misí EUSEC RD a EUPOL RD; žádá, aby byly při operacích v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky plně zohledňovány otázky rovnosti pohlaví; v této souvislosti žádá, aby byl při civilních a vojenských misích kladen patřičný důraz na rovnost pohlaví, čímž bude posílena jejich provozní účinnost, neboť EU může jako klíčový aktér zohledňující ženy v ozbrojených konfliktech i při předcházení konfliktům zajistit značný přínos;
13. vyjadřuje politování nad silícím násilím páchaným na humanitárních pracovnících a vzdává hold nesmírně obtížné práci, kterou ve značně nestabilních podmínkách na místě odvedly humanitární organizace;
14. vítá přijetí nového amerického zákona o nerostných surovinách pocházejících z nelegálních zdrojů a žádá Komisi a Radu, aby v této souvislosti přezkoumaly právní předpisy; připomíná vládě Demokratické republiky Kongo, aby v plném rozsahu uplatňovala iniciativu v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu (EITI), čímž v odvětví těžebního průmyslu posílí transparentnost a řádné řízení; vyzývá Komisi a Radu, aby zesílily boj proti korupci v Demokratické republice Kongo, neboť korupce dále

ohrožuje lidská práva a přispívá k jejich porušování;

15. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise /Vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, vládám a parlamentům členských států, orgánům Africké unie, Jihoafrickému společenství pro rozvoj (SADC), vládám oblastí Velkých jezer, včetně Demokratické republiky Kongo a Rwandy, generálnímu tajemníkovi OSN, zvláštnímu zástupci OSN pro otázky sexuálně motivovaného násilí páchaného při ozbrojených konfliktech, zástupci generálního tajemníka OSN pro humanitární otázky a koordinátorovi nouzové pomoci OSN, Radě bezpečnosti OSN a Radě OSN pro lidská práva.